Jenina Luotolampi,
Rakentamisen kiertotalouden asiantuntija
Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy
26.11.2025

Lausunto Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Hallituksen esitys HE 160/2025 vp

Tämä lausunto koskee hallituksen esitystä HE 160/2025 vp.. Tässä lausunnossa on pohdittu samalla laajemmin jätelainsäädännön muutostarpeita. Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy:n tehtävänä on edistää alueen elinkeinoelämää ja tukea kiertotalouden kehittämistä erityisesti rakentamisen ja purkamisen materiaalivirroissa. Arvioimme esitystä tästä näkökulmasta.

Pidämme esitystä pääosin tarkoituksenmukaisena. Jätteen ja tuotteen rajapinnan selkeyttäminen sekä sivutuotetta ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien menettelyjen vahvistaminen ovat rakentamisen kiertotalouden kannalta keskeisiä.

1. Rakentamisen kiertotalouden erityiskysymykset

1.1 Tarve yhtenäisille kriteereille

Rakentamisen ja purkamisen materiaalivirrat ovat suuria. Katsomme, että keskeisille materiaaleille tulee laatia valtakunnallisesti yhtenäiset ja ennakoitavat:

- sivutuotekriteerit
- end-of-waste-kriteerit

Selkeät kriteerit edistävät investointeja ja materiaalien tehokasta hyödyntämistä.

1.2 Menettelyjen soveltuvuus pk-yrityksille ja kunnille

Pk-yritykset ja kunnat toteuttavat suuren osan kiertotalouden pilottihankkeista. Menettelyjen tulee olla:

- hallinnollisesti selkeitä
- kustannuksiltaan kohtuullisia
- sovellettavissa myös pieniin rakennus- ja purkukohteisiin

Näin varmistetaan tasapuolinen mahdollisuus hyödyntää kiertotalousratkaisuja.

1.3 Tulkintalinjan yhdenmukaisuus

Kannatamme muutoksenhaun keskittämistä Vaasan hallinto-oikeuteen. Lisäksi on varmistettava:

- riittävä viranomaisosaaminen
- avoin tiedottaminen ratkaisuista
- valtakunnallisesti yhdenmukainen soveltamiskäytäntö

Yhdenmukainen ohjaus lisää ennakoitavuutta ja tukee markkinoiden kehittymistä.

2. Kuntien ja julkisten hankintojen rooli

Kunnilla ja muilla julkisilla hankintayksiköillä on keskeinen asema kiertotalouden edistämisessä. Katsomme, että esityksen perusteluissa tulisi tuoda esiin:

- uudelleenkäytön ja uusiomateriaalien huomioiminen julkisissa purku- ja rakennushankkeissa
- alueellisen kiertotalousinfrastruktuurin merkitys (materiaalipankit, jalostuslaitokset, logistiikka)
- julkisten hankintojen rooli uusien markkinoiden avaamisessa

Nämä toimet ovat välttämättömiä, jotta lainsäädännön tavoitteet toteutuvat käytännössä.

3. Taloudelliset kannustimet

Katsomme, että lainsäädännöllisten ohjauskeinojen lisäksi tarvitaan taloudellisia kannustimia, jotta kiertotalousratkaisut voivat kilpailla neitseellisten raaka-aineiden kanssa.

Neitseelliset materiaalit ovat usein edullisempia kuin käytetyt tai uusiomateriaalit. Lisäksi uusio- ja uudelleenkäytetyt materiaalit ovat täysimääräisen arvonlisäveron piirissä. Tämä ei tue kiertotalouden toteutumista markkinaehtoisesti.

Ehdotamme, että jatkovalmistelussa arvioidaan:

- arvonlisäveron keventämistä uudelleenkäytetyille ja uusiomateriaaleille
- jätemaksujen rakennetta siten, että materiaalihyödyntäminen on taloudellisesti kannattavaa
- investointien ja innovaatioiden tukimekanismeja
- neitseellisten raaka-aineiden verotuksen ja maksujen kehittämistä ympäristövaikutukset huomioon ottaen

Taloudelliset kannustimet tukevat lainsäädännön tavoitteiden toteutumista ja edistävät kiertotalouden yleistymistä käytännössä.

4. Yhteenveto

Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy pitää hallituksen esitystä HE 160/2025 vp kannatettavana. Esitämme valiokunnalle seuraavaa:

- esitys voidaan hyväksyä
- rakentamisen materiaalivirroille tulee laatia selkeät ja yhtenäiset kriteerit
- menettelyjen tulee soveltua myös pk-yrityksille ja kunnille
- tulkintalinjan on oltava valtakunnallisesti yhtenäinen
- julkisten hankintojen roolia tulee vahvistaa
- taloudellisia kannustimia tulee kehittää lainsäädännön tueksi

Toivomme, että päivittyvä jätelainsäädänto sovitetaan yhteen rakennustuoteasetuksen 2024/3110 kanssa.

Kehitysyhtiö on valmis antamaan lisätietoja ja osallistumaan valiokunnan kuulemisiin.

5. Yhteystiedot

Jenina Luotolampi
Rakentamisen kiertotalouden asiantuntija
Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy
jenina.luotolampi@mikseimikkeli.fi
p. +358 50 3459 403

Timo Paakki
toimitusjohtaja, CEO
Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy
timo.paakki@mikseimikkeli.fi
p. +358 40 809 1627